

“YANGI O‘ZBEKISTON” TARAQQIYOT MODELIDA SOTSIAL BOSHQARUVNING O‘RNI

Raximjonova Gulzira Naimjon qizi

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zMU

Ijtimoiy fanlar fakulteti 1-bosqich magistranti

e-mail: raximjonovagulzira@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20712967>

Annotatsiya

Mazkur maqolada “Yangi O‘zbekiston” taraqqiyot modelining shakllanishi va rivojlanishida sotsial boshqaruvning tutgan o‘rni tahlil qilinadi. Jamiyat hayotining barcha sohalarida amalga oshirilayotgan islohotlar, davlat va jamiyat boshqaruvida ochiqlik, fuqarolik jamiyati institutlarining faollashuvi, inson manfaatlarini ta‘minlashga qaratilgan ijtimoiy siyosatning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, sotsial boshqaruvning zamonaviy mexanizmlari va ularning mamlakat taraqqiyotidagi o‘rni ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, sotsial boshqaruv, ijtimoiy siyosat, fuqarolik jamiyati, inson qadri, davlat boshqaruvi, taraqqiyot strategiyasi.

Abstract

This article examines the role of social management in the development model of the “New Uzbekistan”. The study analyzes the importance of social governance in ensuring sustainable socio-economic development, strengthening democratic principles, and improving the effectiveness of public administration. Particular attention is paid to the implementation of the principle “For Human Dignity”, the enhancement of citizen participation in governance, the development of civil society institutions, and the modernization of social policy. The article also explores the main mechanisms and priorities of social management within the framework of the New Uzbekistan Development Strategy and highlights their significance in promoting social stability, public welfare, and effective state-society relations.

Keywords: New Uzbekistan, social management, social governance, development strategy, public administration, civil society, human dignity, social policy, democratic reforms.

Kirish

Bugungi kunda O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlar “Yangi O‘zbekiston” g‘oyasi asosida olib borilmoqda. Ushbu taraqqiyot modelining markazida inson manfaatlari, uning huquq va erkinliklarini ta‘minlash, fuqarolarning davlat boshqaruvidagi ishtirokini kengaytirish masalalari turadi. Shu jihatdan sotsial boshqaruv jamiyatni rivojlantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Sotsial boshqaruv – bu jamiyatdagi ijtimoiy munosabatlarni tartibga solish, aholi manfaatlarini uyg‘unlashtirish va ijtimoiy tizimlarning samarali faoliyat yuritishini ta‘minlashga qaratilgan boshqaruv faoliyatidir. Zamonaviy sharoitda sotsial boshqaruv davlat, fuqarolik jamiyati institutlari va aholining hamkorligiga asoslanadi[1].

“Yangi O‘zbekiston” konsepsiyasi mamlakatni demokratik tamoyillar asosida rivojlantirish, inson huquqlari va manfaatlarini ta‘minlash hamda kuchli fuqarolik jamiyatini shakllantirishga qaratilgan taraqqiyot modelidir. Ushbu modelning asosiy tamoyili “Inson qadri uchun” g‘oyasida o‘z ifodasini topgan[1].

So‘nggi yillarda davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish, davlat organlari faoliyatining ochiqligini ta‘minlash va aholining davlat boshqaruvidagi ishtirokini kengaytirish bo‘yicha muhim

islohotlar amalga oshirildi. Natijada boshqaruvning markazlashgan modelidan fuqarolarning manfaatlarini hisobga oluvchi zamonaviy boshqaruv tizimiga o'tish jarayoni kuchaydi[3].

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida kambag'allikni qisqartirish, aholini ijtimoiy himoya qilish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirish kabi ustuvor yo'nalishlar belgilangan. Ushbu vazifalarni amalga oshirishda sotsial boshqaruv mexanizmlari muhim ahamiyat kasb etadi[4].

Sotsiologik adabiyotlarda sotsial boshqaruv jamiyatning maqsadli rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan faoliyat sifatida talqin qilinadi. U jamiyatdagi ijtimoiy institutlar, guruhlar va shaxslarning o'zaro munosabatlarini muvofiqlashtirishga xizmat qiladi[5].

Sotsial boshqaruvning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash;
- aholi ehtiyojlarini aniqlash va qondirish;
- ijtimoiy tenglik va adolatni qaror toptirish;
- fuqarolarning boshqaruvdagi ishtirokini kengaytirish;
- ijtimoiy muammolarni o'z vaqtida bartaraf etish.

Mazkur vazifalar Yangi O'zbekiston taraqqiyot modelining asosiy maqsadlari bilan bevosita bog'liqdir. Chunki demokratik jamiyatda boshqaruv samaradorligi fuqarolarning manfaatlarini va ehtiyojlarini hisobga olish darajasi bilan belgilanadi[6].

Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlar sotsial boshqaruvning yangi shakllarini joriy etishga xizmat qilmoqda. Xususan, mahalla institutining vakolatlarini kengaytirish, "Xalq qabulxonalarini" faoliyatini yo'lga qo'yish va elektron hukumat tizimini rivojlantirish aholining davlat boshqaruvidagi ishtirokini kuchaytirdi[7].

Mahalla instituti fuqarolarning muammolarini joylarda hal etish, ijtimoiy yordamga muhtoj qatlamlarni qo'llab-quvvatlash va jamoatchilik nazoratini amalga oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Bu esa sotsial boshqaruvning samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda[8].

Shuningdek, raqamli texnologiyalarni davlat boshqaruviga keng joriy etish natijasida davlat xizmatlarining sifati va tezkorligi oshdi. Elektron platformalar orqali fuqarolarning murojaatlarini qabul qilish va tahlil qilish imkoniyatlari kengaydi. Bu esa davlat organlarining aholiga yaqinlashishiga yordam bermoqda[9].

Fuqarolik jamiyati institutlari sotsial boshqaruvning muhim subyektlaridan hisoblanadi. Nodavlat notijorat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari, kasaba uyushmalari va boshqa jamoat tashkilotlari jamiyatdagi turli manfaatlarini ifoda etadi hamda davlat organlari faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini amalga oshiradi[10].

Yangi O'zbekistonda fuqarolik jamiyati institutlarini qo'llab-quvvatlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ularning ijtimoiy loyihalarni amalga oshirishdagi ishtiroki kengaymoqda. Natijada davlat va jamiyat o'rtasidagi hamkorlikning yangi modeli shakllanmoqda[11].

Fuqarolik jamiyati institutlari orqali aholining ehtiyoj va manfaatlarini davlat siyosatida o'z aksini topmoqda. Bu esa boshqaruvning shaffofligi va samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Kelgusida Yangi O'zbekiston taraqqiyot modelini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun sotsial boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish zarur. Bunda raqamli boshqaruv texnologiyalarini keng joriy etish, fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash va jamoatchilik nazoratini kuchaytirish muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, aholi bilan muloqot mexanizmlarini rivojlantirish, ijtimoiy sheriklikni mustahkamlash va inson kapitalini rivojlantirish orqali boshqaruv tizimining samaradorligini

oshirish mumkin. Bu esa Yangi O'zbekistonning barqaror taraqqiyotini ta'minlashga xizmat qiladi[12].

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sotsial boshqaruv Yangi O'zbekiston taraqqiyot modelining ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi. U davlat va jamiyat o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni mustahkamlash, aholi manfaatlarini ta'minlash hamda demokratik boshqaruv tamoyillarini qaror toptirishga xizmat qiladi. Zamonaviy sotsial boshqaruv mexanizmlarining rivojlanishi mamlakatning barqaror taraqqiyoti va fuqarolar farovonligini oshirishning muhim omili bo'lib qoladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Вебер М. Избранные произведения. – Москва: Прогресс, 1990. – Б. 628.
2. Yangi O'zbekiston strategiyasi / Shavkat Mirziyoyev. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2021. – Б. 15.
3. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2022. – Б. 22.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022–2026 йилларга мўлжалланган Тараққиёт стратегияси тўғрисидаги Фармони. – Б. 3–5.
5. Осипов Г.В. Социология управления. – Москва: Норма, 2018. – Б. 74.
6. Кравченко А.И. Социология управления. – Москва: Академический проект, 2016. – Б. 95.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Халқ қабулхоналари тўғрисидаги Фармони. – Тошкент, 2016. – Б. 2.
8. Маҳалла институтининг жамият бошқарувидаги ўрни. – Тошкент: Маънавият, 2020. – Б. 48.
9. Электрон ҳукумат тизимини ривожлантириш концепцияси. – Тошкент, 2020. – Б. 17.
10. Тощенко Ж.Т. Социология управления. – Москва: Юрайт, 2019. – Б. 121.
11. Фуқаролик жамияти институтлари фаолияти тўғрисида. – Тошкент, 2021. – Б. 34.
12. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017. – Б. 56.